

KOSMOPLOV ● KOSMOPLOV ● KOSMOPLOV ● KOSMOPLOV ●

SF PRIČA

EDWARD KINGSTON

PUCAO JE U PROŠLOST

● Začas si učinio
korak u nepoznato

(Tomas Braun: Pisma iz smrti)

Mašina je bila gotova još pre tri dana, a on ipak nije poletio.

Nije posredi bio neki strah od smrti, već to što u sebi nije osećao onaj elan za kakav je znao u vreme kad se odlučio na ovaj rad. U stvari, odluka i nije donesena pre dve godine; on se tak sada mogao i morao rešiti jednom zauvek. **Jer povratka verovatno neće biti.** A kad povratka nema, onda se o odlasku mora veoma dobro razmisliti.

Sa obližnje ulice u tamu parka uroniše mladić i devojka i prodoše pored Ferija. On se nasmeši toj mladosti, prijatnoj svežini parka, žuboru glasova sa ulice — i votu iz kojeg treba da ode.

A da li treba?

Onda je opet šetao gradom, opet bio među ljudima. Ali osećao se strancem, be guncem, tuđim u rodnom gradu. **Jer znao je da od odluke nije više moglo da se beži.**

Napustio je onu grozničavu gužvu večeri u toplom gradu i pošao kući. Kad je ušao u tamno dvorište osetio je da je dobro

što je pobjegao od svetla i buke. Ovde se lakše i dublje disalo, mirnije i jednostavnije se razmišljalo. Legao je na debeli tepih trave i stavio ruku pod glavu. Na nebu su mirno stajali Pegaz i Andromeda, a malo niže svetlucala Vega u Liri... Ljudi su zakoračili u svemir. Stigli su tek na Mesec, Mars i Veneru, ali već su sanjali o zvezdama. Život je mirisao na jedno novo, kosmičko doba: čovek se znanjem borio da sebi omogući put do zvezda, i već se radovao tom putovanju.

A Feri se baš nije radovao svom putovanju. **Jer trebalo je da putuje u prošlost...**

Desetak godina ranije, čuveni fizičar Fred Hojl postavio je hipotezu o pomeraanju neutrina unazad po vremenskoj osi, dakle o njenom putovanju u prošlost. On je tvrdio da je neutrino moguće odgovarajući instrumentima registrovati još pre nego što on i nastane u nekoj reakciji u atomu. Međutim, smatralo se, to ne važi za ostale čestice — a pogotovo se ne može odnositi na predmete, koji se sastoje iz ogromnog broja čestica.

Feri je još kao dečak sanjario o putovanju kroz vreme, o nezamislivim saznanjima koje bi ono ljudima pružilo. U vreme kad se pojavila Hojllova hipoteza, on je bio na drugoj godini kibernetičkog fakulteta. Hipotezu je zapamtio više nego dobro. To se videlo pet godina kasnije kad je odbranio svoju disertaciju „Neutrino - put kroz

vreme". Brilljantno je pokazao kako se sva ko telo „umotano" u mlaz neutrina ponaša gotovo kao neutrino.

Mnogima je tada izgledalo da će vremen ska putovanja biti moguća već uskoro, ali je oduševljenje brzo nestalo. Jer neutrino se nije dao ukrotiti.

— Da bi se mlaz neutrina zaustavio, po treban je olovni „zid" debljine koja je jed naka rastojanju između Zemlje i neke od bližih zvezda — odgovorio je doktor Feri kad bi ga neko upitao zašto let kroz vre me još nije moguć.

On je ipak verovao da će to jednom biti moguće. Ali nije samo verovao, već je i radio. Njegovi dani bili su pretvoreni u proračune i eksperimente. Jedno je uvek imao na umu: Silom se upravlja pomoću sile; zračenjem — pomoću zračenja. To pravilo je sam stvorio, a, na kraju, samo dokazao i njegovu ispravnost. Jer on je ipak ukrotio neutrino.

Bila je to nova vrsta zračenja, neverovatno snažnog — ali jednostavnog za kontrolisanje. To zračenje je zadržavalo neutrine, obuhvatalo ih, teralo ih da se kreću zatvorenim putanjama. Feri je ovo otkri će zadržao za sebe. Želeo je da prvo napravi kakvu mašinu kojom bi putovanje kroz vreme moglo da se ostvari. Tek onda će svet saznati za njegov veliki uspeh.

Dve godine rada na stvaranju vremeplo va donele su Feriju jednu opasnu misao, i ona je počela da ga opsega. On je dubo ko verovao da će uspeti da leti kroz vreme. Nameravao je da tada otputuje u doba kad je bio dete. Moći će da vidi sebe kao dečaka, da razgovara s tim dečakom, da ga dodirne... Tu je počinjala ta opasna misao, tu je počinjao strah. Jer Feri je tog dečaka mogao i da ubije.

Naravno, njega nije privukla želja da nekog ubije, pogotovo ne da ubije sebe kao dete. On je naučnik, pa je tu mogućnost i posmatrao naučno. Sada je imao tride set godina. Ako bi se vratio dvadeset godi na unazad, mogao bi da susretne sebe kao desetgodišnje dete. Dotla je sve bilo u re du. Ali ako ubije to dete, šta će se s njim samim desiti? I kako je to uopšte moguće? Jer kako neko može doživeti tridesetu godi nu ako je ubijen još u desetoj?

A on je tridesetu doživio. Trebalo je, znači, da proveri može li da ubije sebe u desetoj godini. Feri je bio potpuno svestan istine da će to jednom morati da proveri. Radi nauke i, još više, radi sebe.

Vremeplov je završio pre tri dana. Ne kada je bio ubeđen da će, čim ga završi, pokušati da izvrši svoj eksperimenat. Kad

ga je zaista završio, shvatio je da se tako važne odluke ne donose lako...

Podigao se sa trave na koju se već hva tala rosa. Žurio je, jer je doneo odluku. Otišao je pravo u radionicu i upalio svetlost.

Vremeplov se nalazio na sredini prosto rije: providna lopta, sa tri „noge", sa pul tom punim ručica, dugmadi, instrumenata, sa tankim metalnim rebrima na provid noj masi sfere. Feri nije više oklevao. Iz jednog pretinca izvukao je ranije spremnje no pismo, u kojem je objašnjavao svoj eks periment, i stavio ga na sto. Ako se ne vrati iz prošlosti, ljudi će znati šta mu se desilo. Zatim je podigao jedan providan deo providne sfere vremeplova i ušao unu tra. Sve je već bilo podešeno za dvadeseto godišnji let unazad po osi vremena. Ostalo je samo da pomeri jednu polugu.

I on je pomerio.

Zviždanje je došlo sa svih strana isto vremenom, odjednom i gotovo bolno — i svetlost, talasasta crvena svetlost. Zvuk je brzo rastao, a kad se pretvori u užasnu buku, Feriju se smračilo pred očima. Sve se ojednom smirilo.

Malo nakrivljena mašina je stajala u šumarku u blizini kuće Ferijevo detinjstva. On se već bio povratio. Stiskajući u džepu revolver, izašao je iz vremeplova.

Tek sada Feri shvati svu težinu onog što je nameravao da učini, tek sada. Jer on je sada zaista bio u prošlosti.

Krenuo je kroz šumarak. Između sta bala se već videla kuća, i on se uputi pre ma njoj. Šumarak je treperio od radosne pesme slavlja, ali Feri je više čuo svoj puls koji mu je tukao u grlu.

Na travi, u blizini kuće, ležao je dečak. Čutao je neku knjigu. Feri zastade da smiri ubrzano lupanje srca. Uskoro će sve biti rešeno. Trebalo je samo da povuče obarač.

— Feri! — otkor Feri pozva dečaka. Ovaj se okrenu na bok, iznenađeno gleda jući čoveka čije je lice bilo orošeno zno jem. Doktor Feri shvati da se zaista vratio u prošlost. Pred njim je bilo lice ko je su sačuvale fotografije u njegovom albu mu. Pred njim je bio dečak Feri.

Nije se smelo oklevati. Trebalo je ili da, neobavljena posla, odmah beži u svoje vre me, ili da učini ono što je naumio. Vero vao je da će umreti kad izvrši svoju name ru, ali osećao je da je to bolje od povrat ka koji bi ga večno proganjao i pekao.

Gađao je dečaka pravo u srce, a onda povukao obarač. Dečak je pokušao da kri kne, ali se taj bolni zvuk uguši u grču smr ti. Feri se sav bio pretvorio u trenutak iz

čekivanja — ali ništa se ne desi. Gledao je u dečakovo beživotno telo, u ruku koja je mrtvo držala knjigu „Vremeplov” Herberta Velsa — kao da je hteo da je ponese u smrt.

— Nemoguće je da se ništa nije desilo! — prazno prošapta Feri. U grudima mu se sklopčao užas. Tada iz kuće istrča čovek. Videvši revolver i sina i krv, shvatio je da je dete mrtvo, i bolno potrčao u osvetu. **Jer on nije mogao znati...**

— Oče, morao sam doznati šta će se desiti! — vikao je Feri, ali čovek nije mogao da ga razume. Feri oseti užasan strah — ne od oca već od sebe, od vremena u koje je došao, od proteklog događaja. Potrčao je prema šumarku.

Otac je trčao za ubicom, pao, digao se i opet potrčao. Video je kako ubica ulazi u nekakvu mašinu, a zatim nestaje. Onda se vratio sinu. Plakao je držeći glavu i mi lujući malo lice.

Zviždanje je opet prestalo i Feri se izvu če iz vremeplova, koji je sada pravilno stajao u radionici. Osećao je užasan, gotovo bolan strah. Problem koji ga je godinama mučio nije bio rešen. A on je postao ubica. „Ubica!” — kao da je odzvanjalo oko njega. — „Uništio si jedan mladi nevini život!”. Nije više mislio da je ubio sebe, da je izvršio samoubistvo. **Jer on je bio živ.**

Iznenada je osetio neki bol na levoj strani grudi. Dodirnuo je to mesto rukom, i napipao neravninu pod tankom košuljom. Grozničavo je svukao i pogledao. Užasnulo

ga je ono što je video tačno iznad srca. **Jer tamo je postojao velik i ružan ožiljak kojeg tu ranije nije bilo.**

U susednoj sobi nešto se srušilo. Feri kao da se odjednom probudi iz mrtvila ko je ga je stezalo. Odmah je otvorio vrata i ušao u sobu. Ruka mu nepogrešivo dohva ti prekidač, i svetlost bljesnu.

Pored stola su stajala dva čoveka sa še širim nabijenim na očima. Niži je držao revolver. Feri pođe prema njima. Odjednom kao da ga je nešto grčevito šćepalo za grudi, i u ušima mu odjeknu strahovit prasak.

— Tako je moralo biti! — pomisli on dok je padao. Dva čoveka priđoše telu koje je nepomično ležalo na tepihu.

— Tačno u srce reče viši. — Vraški do bro gađaš i vraški si nam gadnu bedu na vukao na vrat.

— Iznenadio nas je — promrmrlja niži. — Ne znam kako, jer malopre nikoga nije bilo u kući. Uz novac koji smo našli doktor nam je „poklonio” i ubistvo. Požurimo!

Iz radionice su uzeli veliku bocu benzina, koju su tamo videli desetak minuta ranije, i smrdljivu tečnost prosuli po radionici, po lešu i po sobama.

Kad su zamakli u drugu ulicu, plamen je već lizao zidove stare kuće. Policija je kasnije našla ugljenisani leš i počela potragu za ubicama. Sagoreli ostaci čudne mašine nisu joj ništa značili.

Tako se to desilo Feriju... valjda zato što je moralo. **Jer on je pucao u prošlost.**

